

Remissvar
diarienummer Fi2022/00489

2022-05-09

Finansdepartementet
Finansmarknadsavdelningen
Bankenheten

Ett stärkt skydd mot bedrägerier vid betalningar online

Sammanfattning

1. Sveriges Konsumenter välkomnar ansatsen att stärka konsumentskyddet vid fakturaköp online.
2. Vi uppmanar finansdepartementet att utöka konsekvensanalysen och kolla närmare på situationen för konsumenter som av olika anledningar inte kan använda e-legitimation.
3. Det finns starka skäl för att konsumenter vid fakturaköp ska ha en explicit rätt att välja också enklare typer av tvåfaktorsautentisering.
4. Vad gäller förslaget om tillsynsansvar har Sveriges Konsumenter inget att invända.

Angeläget att stärka konsumentskyddet vid fakturaköp

Uppgifterna från Brottsförebyggande rådet om att det årligen anmäls upp till 15 000 identitetsbedrägerier i form av obehöriga fakturaköp är allvarliga.¹ Att kort- och kreditbedrägerierna på det stora hela har minskat de senaste åren är däremot positivt och kan troligtvis, precis som promemorian gör gällande, tillskrivas kravet på stark kundautentisering vid kortköp.

Sveriges Konsumenter välkomnar mot bakgrund av detta ansatsen att stärka konsumentskyddet vid fakturaköp online.

Viktigt att inte förvärra digitalt utanförskap

Även om en stor majoritet av svenska konsumenter i dag har och använder någon form av e-legitimation finns grupper som inte kan, inte klarar av eller behöver hjälp för att använda till exempel BankID. Det handlar bland annat om vissa äldre, personer med funktionsnedsättningar, asylsökande och nyanlända samt personer med gode män och förvaltare.

Enligt studien ”Svenskarna med funktionsnedsättning och internet 2019” saknade en tredjedel av personer med funktionsnedsättning något sätt att legitimera sig online.² Och enligt ”Svenskarna

och internet 2021” behöver 13 procent av befolkningen hjälp med att installera BankID medan tre procent behöver hjälp med att använda själva legitimationstjänsten.³

De senaste åren har flera förslag lämnats från statliga utredningar kopplade till området om tillgänglighet och e-legitimation. ID-kortsutredningen (SOU 2019:14) förslag om utfärdandet av en statlig e-legitimation har stöttats av Ställföreträdarutredningen (SOU 2021:36), som i sin tur har framhållit vikten av att en sådan e-legitimation möjliggör anpassningar till kognitiv förmåga.

Dessutom föreslog den sistnämnda utredningen ett nationellt register för ställföreträdare, vilket ytterligare skulle möjliggöra anpassade e-legitimationer och digitala tjänster för personer med god man.

Sveriges Konsumenter vill mot bakgrund av ovanstående uppmana att noggrant se över hur kravet på stark kundautentisering vid fakturaköp påverkar grupper som redan i dag lever i eller på gränsen till digitalt utanförskap.

Innan ett sådant krav införs bör det till exempel utredas i vilken utsträckning bland andra gode män, anhöriga och nyanlända använder fakturaköp som ett sätt att (med goda avsikter och av nödvändighet) komma runt de högre identifikationskrav som gäller för kortköp.

För att underlätta för de konsumenter som har svårt att använda dagens e-legitimationer finns det starka skäl för att tillgängliggöra enklare former av tvåfaktorsautentisering för just fakturaköp. I promemorian nämns till exempel möjligheten ”att på särskilt sätt kombinera unika lösenord med koder som skickas via exempelvis sms till en mobiltelefon för att verifiera identiteten”.⁴

Om en sådan möjlighet till enklare autentisering skulle komma att införas bör den utformas som en rättighet för konsumenten att själv välja vilken typ av tvåfaktorsautentisering som hen vill använda, annars finns en risk för att metoderna aldrig erbjuds i handeln och att möjligheten förblir rent hypotetisk.

Med vänlig hälsning,

Sinan Akdag

Expert på digitala konsumentfrågor

1 Sida 10 i promemorian Ett stärkt skydd mot bedrägerier vid betalningar online:

<https://www.regeringen.se/490d30/contentassets/a1887a786dc34b1ca4aab561c9b03780/ett-starkt-skydd-mot-bedragier-vid-betalningar-online.pdf>

2 Begripsam, Svenskarna med funktionsnedsättning och internet 2019, sida 12:

[https://www.begripsam.se/download/18.68e39ecb17ede8bc2d91c7b3/1644845673268/SMFOI_rapport_200616%20\(1\).pdf](https://www.begripsam.se/download/18.68e39ecb17ede8bc2d91c7b3/1644845673268/SMFOI_rapport_200616%20(1).pdf)

3 De äldre i samhället riskerar att hamna utanför digitaliseringen, 2021:

<https://svenskarnaochinternet.se/rapporter/svenskarna-och-internet-2021/digitala-hjalpbehov-och-begrepp/de-aldsta-behov-offa-hjalp-med-att-installera-mobilt-bank-id-och-genomfora-ett-videosamtal/>

4 Sida 15 i promemorian Ett stärkt skydd mot bedrägerier vid betalningar online.

BREV Kabyssgatan 4D, 120 30 Stockholm
BESÖK Hammarbybacken 27, plan 3
TELEFON 08 674 43 00
info@sverigeskonsumenter.se
www.sverigeskonsumenter.se